യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6✓
(നിർവാണ+പ്രകരണം പൂർവാർധമ്)/സർഗഃ 21✓

ഭുശുണ്ഡ ഉവാച .

യുഗ+ക്ഷോഭേഷു ഘോരേഷു വാ+ക്യാസു വിഷ-മാസു ച .
സു+സ്ഥിരഃഖ് കല്പ-വൃ+ക്ഷോ്യം൹ ന കദാചന ക+മ്പതേ .. 1

അഗമ്യോ്യം സമ+ഗ്രാണാം൹ ലോകാന്തര-വിഹാരിണാമ് .
ഭൂതാനാം൹ തേന തിഷ്ഠാമ ഇഹ സാധോ സുഖേന വൈ .. 2

ഹിര+ണ്യാ+ക്ഷോ ധരാ-പീഠം൹ ദ്വീപ-സപ്തക-വേഷ്ടിതമ് .
യദാ ജഹാര തരസാ നാക+മ്പത തദാ തരുഃ .. 3

യദാ ലോലാ-യിത-വപുർ/ബഭൂവാ-മര-പർവതഃ .
സർവതോ ദത്ത-സാ+മ്യാ+ദ്രിസ്/തദാ നാക+മ്പത+ ദ്രുമഃ .. 4

ഭുജാ-വഷ്ടമ്ഭ-വിന-മൻ/മേരുർ-നാരായണോ യദാ .
മ+ന്ദരം പ്രോ+ദ്ദ-ധാരാ+ദ്രിം൹ തദാ നാക+മ്പത+ ദ്രുമഃ .. 5

യദാ സുരാ-സുര+ക്ഷോഭ-പത+ച്ചന്ദ്രാർക-മണ്ഡലമ് .
ആസീജ്-ജഗ-ദതി+ക്ഷുബ്ധം൹ തദാ നാക+മ്പത+ ദ്രുമഃ .. 6

ഉന്മൂലിതാ+ദ്രീ+ന്ദ്ര/ശിലാ യദോത്-പാതാ-നിലാ വവുഃ .
ആധൂത-മേരു-തരവസ്/തദാ നാക+മ്പത+ ദ്രുമഃ .. 7

യദാ+ ക്ഷീരോദ-ലോലാ+ദ്രി/കന്ദ-രാനില-കമ്പിതാഃ .
ക+ല്പാ+ഭ്ര/പങ്ക്തയ+ശ്ചേരുസ്/തദാ നാക+മ്പത+ ദ്രുമഃ .. 8

യദാ സമ+ന്തതോ മേരുഃഖ് കാല-നേമി-ഭുജാ+ന്തരേ .
കിംചി-ദുന്മൂലിതോ്തിഷ്ഠ+ത്തദാ നാക+മ്പത+ ദ്രുമഃ .. 9

പ+ക്ഷീശ-പക്ഷ-പവനാ അമൃതാ+ക്രാന്തി-സംഗരേ .
യദാ വവുഃഫ് പതത്-സിദ്ധാസ്/തദായം൹ നാപതദ്-ദ്രുമഃ .. 6.1.21.10

യദാ ശേഷാ-കൃതിം രുദ്രോ നസ-മാപ്/തൈക-ചേഷ്ടി-താമ് .
യയൗ/ ഗരു+ത്മാൻ/ബ്ര+ഹ്മാണ്ഡം൹ തദാ നാക+മ്പത+ ദ്രുമഃ .. 11

യദാ കല്പാ-നല-ശിഖാഃശ് ശൈലാബ്ധി-സകലോൽ/ബണഃ .
ശേഷഃഫ് ഫണാഭിസ്-ത+ത്യാജ/ തദാ നാക+മ്പത+ ദ്രുമഃ .. 12

ഏവം-രൂപേ+ ദ്രുമ-വരേ തിഷ്ഠ-താമാ-പദഃഖ് കുതഃ .
അസ്മാകം മുനിശാർദൂല/ ദൗഃസ്/സ്ഥി+ത്യേന കിലാപദഃ .. 13

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ക+ല്പാ+ന്തേഷു മഹാ-ബുദ്ധേ വഹ-സൂത്/പാതവാ-യുഷു .
പ്രപതഥ്+സ്വി+ന്ദു/ഭാർകേഷു/ കഥംൻ തിഷ്ഠസി വിജ്വരഃ .. 14

ഭുശുണ്ഡ ഉവാച .

യദാ പപാത കല്പാന്തേ വ്യവ-ഹാരോ ജഗത്-സ്ഥിതൗ .
കൃതഘ്ന ഇവ സ+ന്മിത്രംൻ തദാ നീഡംൻ ത്യജാ+മ്യഹമ് .. 15

ആകാശ ഏവ തിഷ്ഠാമി വിഗതാ-ഖില-കല്പനഃ .
സ്തബ്ധ+പ്രകൃതി-സർവാങ്ഗോ മനോ നിർവാ-സനംയ് യഥാ .. 16

പ്രത-പ+ന്തി യദാ-ദിത്യാഃശ് ശകലീ-കൃതഭൂ-ധരാഃ .
വാരുണീംൻ ധാരണാം ബദ്ധ്വാ/ തദാ തിഷ്ഠാമി ധീരധീഃ .. 17

യദാ ശകലിതാ+ദ്രീ+ന്ദ്രാ വാന്തി+ പ്രലയ-വായവഃ .
പാർവതീംൻ ധാരണാം ബ+ദ്ധ്വാ/ ഖേ തിഷ്ഠാ+മ്യചലംൻ തദാ .. 18

ജഗദ്-ഗലിത-മേർവാദി യാ+ത്യേകാർണ/വതാംയ് യദാ .
വായവീംൻ ധാരണാം ബ+ദ്ധ്വാ സംപ്ലവ്യേ/ചലധീസ്/തദാ 19

ബ്ര+ഹ്മാ+ണ്ഡ/പാര-മാസാ+ദ്യ ത+ത്ത്വാ+ന്തേ വിമലേ പദേ .
സുഷുപ്താ/വസ്ഥയാ താവ+ത്തിഷ്ഠാ+മ്യചല-രൂപയാ .. 6.1.21.20

യാവത്-പുനഃഖ് കമലജഃസ്/ സൃഷ്ടി-കർമണി തിഷ്ഠതി .
തത്ര+ പ്രവിശ്യ+ ബ്രഹ്മാണ്ഡം തിഷ്ഠാമി വിഹഗാ-ലയേ .. 21

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

യഥാ തിഷ്ഠസി പ+ക്ഷീ+ന്ദ്ര ധാരണാഭി-രഖ+ണ്ഡിതഃ .
ക+ല്പാ+ന്തേഷു തഥാ കസ്മാ+ന്നാന്യേ തിഷ്ഠ+ന്തി യോഗിനഃ .. 22

ഭുശുണ്ഡ ഉവാച .

ബ്രഹ്മ+ന്നിയതി-രേഷാ ഹി ദുർ/ലങ്ഘ്യാ പാര-മേ+ശ്വരീ .
മയേ-ദൃശേന വൈ ഭാ+വ്യം ഭാവ്യ-മന്യൈസ്തു താദൃശൈഃ .. 23

ന ശ+ക്യതേ തോല-യിതു/മവശ്യം ഭവിത+വ്യതാ .
യ+ദ്യഥാ ത+ത്തഥൈ/തദ്ധി+ സ്വഭാവ+സ്യൈവ നി+ശ്ചയഃ .. 24

മത്-സംകല്പ-വശേ-നൈവ ക+ല്പേ ക+ല്പേ പുനഃ പുനഃ .
അസ്മി+ന്നേവ ഗിരേഃശ് ശൃങ്ഗേ തരു-രിത്ഥം ഭവ+ത്യയമ് .. 25

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

അ+ത്യന്ത-മോ+ക്ഷ/ദീർഘായുർ/ഭവാ+ന്നിർദേശ-നായകഃ .
ജ്ഞാന-വിജ്ഞാന-വാ+ന്ധീരോ യോഗ-യോഗ്യ-മനോ-ഗതിഃ .. 26

ദൃഷ്ടാ-നേക-വിധാ-നല്പ/സർഗ-സങ്ഗ-ഗമാ-ഗമഃ .
കിം കിം സ്മരസി ക+ല്യാണ ചി+ത്ര-മസ്മിഞ്-ജഗത്-ക്രമേ .. 27

ഭുശുണ്ഡ ഉവാച .

മഹ+ത്തര ശിലാ+വൃക്ഷാ/മജാത-തൃണ-വീരുധമ് .
അശൈല/വന-വൃ+ക്ഷൗഘാം സ്മരാ-മീമാംൻ ധരാ-മധഃ .. 28

ദശ-വർഷ-സഹസ്രാണി ദശ-വർഷ-ശതാനി ച .
ഭസ്മ-സാര-ഭരാ-പൂർണാം/ സംസ്മരാമി ധരാ-മധഃ .. 29

അനുത്-പന്ന/ദിവാധീശാ/മശ+ക്ത/ശശി-മണ്ഡലാമ് .
അവി-ഭക്ത-ദിവാലോകാം സംസ്/മരാമി ധരാ-മധഃ .. 6.1.21.30

മേരു-രത്ന-തലോ+ദ്യോതൈ/രർധ+പ്രകട-കോടരമ് .
ലോകാ-ലോക-മിവാ+ക്യാ+ഢ്യാ+ദ്രി/ഭുവനം സംസ്/മരാ+മ്യഹമ് .. 31

പ്രവൃ+ദ്ധാ-സുര/സംങ്-ഗ്രാമേ+ ക്ഷീയ-മാണ+ന്തരാ-മിഹ .
പലായ-മാനാ-മഭിതഃസ് സംസ്/മരാമി ധരാ-മിമാമ് .. 32

ചതു+ര്യുഗാനി ചാ+ക്രാ+ന്താ/മസുരൈർ/മത്തകാ-ശിഭിഃ .
ദൈത്യാന്തഃഫ്-പുരതാം പ്രാപ്താം/ സംസ്/മരാമി ധരാ-മിമാമ് ..33

അ+ത്യ+ന്താ+ന്ത/രിതാ-ന്താ+ന്ത/സമസ്താ-പര-മണ്ഡലാമ് .
അജ-ദേവ+ത്രയീ-ശേഷാം സംസ്/മരാമി ജഗത്-കുടീമ് .. 34

ചതു+ര്യുഗാർധ-മപരംൻ നീര+ന്ധ്രാംവ് വന-പാദപൈഃ .
അദൃഷ്ടേ-തര-നിർമാണാം സംസ്/മരാമി ധരാ-മിമാമ് .. 35

ഏവംഞ് ചതു+ര്യുഗം സാഗ്രംൻ നീര+ന്ധ്രൈ-രചലൈർ/വൃതാമ് .
അ+പ്ര-വൃത്ത-ജനാ-ചാരാം സംസ്/മരാമി ധരാ-മിമാമ് .. 36

ദശ-വർഷ-സഹ+സ്രാണി മൃത-ദൈ+ത്യാസ്ഥി/പർവതൈഃ .
ആകീർണാം പരിതഃഫ് പൂർണാം സംസ്/മരാമി ധരാ-മിമാമ് ..37

ഭയാ-ദ+ന്തർ/ഹിതാ-ശേഷ/വൈമാനിക-നഭ+ശ്ചരാമ് .
ദ്യാംഞ് ച നിർവൃക്ഷ-നിഃശ്-ശേഷാം സംസ്-മരാമി തമോ-മയീമ് .. 38

അന-ഗസ്ത്യാ-മഗസ്/+ത്യാശാ/മേക+പർവ-തതാംങ് ഗതാമ് .
മത്തേ വി+ന്ധ്യ-മഹാ-ശൈലേ സംസ്/മരാമി ജഗത്/കുടീമ് .. 39

ഏതാംശ്-ചാന്യാംശ്ച വൃ+ത്താ+ന്താൻഥ്/സംസ്/മരാമി ബഹൂ-നപി .
കിംൻ തേന ബഹു-നോ+ക്തേന സാരം സംങ്-ക്ഷേപതഃശ് ശൃണു .. 6.1.21.40

അസംങ്-ഖ്യാതാ+ന്മനൂൻ/ബ്രഹ്മൻഥ്-സ്മരാമി ശതശോ ഗതാൻ .
സർവാൻഥ്-സംരമ്ഭ-ബഹുലാംശ്-ചതു+ര്യുഗ-ശതാനി ച .. 41

ഏക-മേവ+ സ്വയം ശുദ്ധം പുരുഷാ-സുര-വർജിതമ് .
ആലോക-നിചയംഞ്ച് ചൈകംങ് കംഞ്ച്-ചിത്-സർഗം സ്മരാ+മ്യഹമ് .. 42
സുരാപം ബ്രാ+ഹ്മണം മത്തംൻ നിഷിദ്ധ-സുര-ശൂ+ദ്രകമ് .
ബഹു-നാഥ-സതീകംഞ്ച് ച കംചിത്-സർഗം സ്മരാ+മ്യഹമ് .. 43

വ്യ+ക്ഷനീര+ന്ധ്ര/ഭൂപീഠ/മക+ല്പിത-മഹാർണവമ് .
സ്വയ-സംജാത-പുരുഷംങ് കംചിത്-സർഗം സ്മരാ+മ്യഹമ് .. 44

അപർ/വതമ-ഭൂമിംഞ്ച് ച+ വ്യോമ+സ്ഥാ/മര-മാനവമ് .
അച+ന്ദ്രാർക+പ്രകാശാ+ഖ്യംങ് കംചിത്-സർഗം സ്മരാ+മ്യഹമ് .. 45

അനി+ന്ദ്ര-മമഹീ-പാല/മമ+ധ്യ+സ്ഥാ/ധമോ+ത്തമമ് .
*സ്വമ-മന്ധ-ക്കുപ്/ച+ക്രംങ് കംചിത്-സർഗം സ്മരാ+മ്യഹമ് .. 46

സർഗ+പ്രാരമ്ഭ-കലനാ വിഭാഗോ ഭുവന+ത്രയേ .
കുല-പർവത-സംസ്ഥാനംഞ്ച് ജമ്ബൂ+ദ്വീപം പൃഥക്/സ്ഥിതമ് .. 47

വർണ-ധർമ-ധിയാം സൃഷ്ടി/വിഭാഗോ മണ്ഡലാ-വനേഃ .
ഋ+ക്ഷ/ച+ക്രക-സംസ്ഥാനംൻ ധ്രുവ-നിർമാണ-മേവ ച .. 48

ജ+ന്മേ+ന്ദു/ഭാസ്കരാ-ദീനാ/മി+ന്ദ്രോ-പേ+ന്ദ്ര+വ്യ/വ+സ്ഥിതിമ് .
ഹിര+ണ്യാക്ഷാ/പഹരണംവ് വരാഹോ+ദ്ധരണംങ് ക്ഷിതേഃ .. 49

ക+ല്പനം പാർഥി-വാനാംഞ്ച് ച വേദാ-നയന-മേവ ച .
മന്ദരോ+ന്മൂലനംഞ്ച് ചാബ്ധേ/രമൃതാർഥംഞ്ച് ച മ+ന്ഥനമ് .. 50

അജാത-പ+ക്ഷോ ഗരുഡഃസ് സാഗ-രാണാംഞ്ച് ച സംഭവഃ .
ഇ+ത്യാദികാ യാഃസ് സ്മൃതയഃസ് സ്വല്പാതീത-ജഗത്/ക്രമാഃ .
ബാലൈ-രപി ഹി താസ്-താത+ സ്മ+ര്യ+ന്തേ താസു കോ+ ഗ്രഹഃ .. 51

ഗരുഡ-വാഹനം വിഹഗ-വാഹനം
വിഹഗ-വാഹനം വൃഷഭ-വാഹനമ് .
വൃഷഭ-വാഹനം ഗരുഡ-വാഹനം
കലിത-വാനഹം കലിത-ജീവിതഃ .. 52

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ നിർവാണ+പ്രകരണേ
ചിരജീവിത-വൃത്താന്ത-കഥനംൻ നാമൈക-വിംശഃസ് സർഗഃ ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
17.11.2023